

ΙΣΟΤΗΣ

ΕΛΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ

Α Θ Η Ν Α

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΤΕΚΤΟΝΙΚΟΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1893

ΙΣΟΤΗΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ

ΑΘΗΝΑ

ΤΕΚΤΟΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΜΗΝΙΑΙΟΝ

<p>ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΔΙΑΡΕΤΑ</p> <p>Εν Ἑλλάδι . . . . . δρ. 5</p> <p>Εν τῷ Ἐξωτερικῷ . . . . . φρ. 20. 5</p>	<p>ΚΕΙΣΤΑΙ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΤΑΙ</p> <p>ΑΘ. Ε. ΒΡΥΖΑΚΗΣ</p> <p>Ἰπ. Ρ. † μέλος τῆς Μ. Ἀνατ. τῆς Ἑλλάδος τῆς Σ. Στ. Ἀθηνᾶς.</p> <p>ΑΝΤ. Ι. ΧΑΛΙΚΙΟΠΟΥΛΟΣ</p> <p>Ἰπ. τοῦ Ρ. †, τῆς Μεγ. Ἑλλ. τῆς Μ. Ἀν. τῆς Ἑλλάδος Ἀ. Ἐπ. τῆς Σ. Στ. Ἀθηνᾶς.</p>
<p>ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ</p> <p>ΑΘ. ΒΡΥΖΑΚΗΝ</p> <p>ἰδιὸς Πανεπιστημίου, ἀρ. 26. Ἀθῆναι.</p> <p>Τὰ χειρόγραφα δημοσιεύμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται.</p>	

ΜΕΓ.: ΑΝΑΤ.: ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ — "ΑΘΗΝΑ,"

Ἴδιαιτέρην χαρὰν αἰσθανόμεθα ἀναγγέλλοντες ὡδε, ὅτι τὸ Σ. Συμβούλιον τῆς Μεγάλῃς Ἀνατολῆς τῆς Ἑλλάδος, ἐκτιμῆσαν δα-
 ὄντως τὴν χρησιμότητα τοῦ ἡμετέρου τεκτονικοῦ περιοδικοῦ, ἀπὸ
 ἔτους ἤδη ἐξυπηρετοῦντος ποικιλοτρόπως τὸν ἑλληνικὸν τεκτονισμὸν,
 δι' ἀποφάσεώς του ἐνέκρινεν ν' ἀνατεθῇ αὐτῷ καὶ ἡ δημοσίευσις
 τοῦ ἐπισήμου δελτίου τῆς Μ. Ἀν. καθιστῶν οὕτω αὐτὸ ἡμετέρι-

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μεγ.: Ανατ.: — « Ἀθηνᾶ » ὑπὸ Ἀ. Βρυζάκη . . . . . σελ. 161

Ἀνὰ τὰς Στοᾶς . . . . . » » » . . . . . » 163

Περὶ ἐλευθεροτεκτονίας, ὑπὸ Δ. Παπαγεωργίου
 (συνέχεια καὶ τέλος) . . . . . » 167

Ἱστορικά . . . . . » 173

Ἀδελφικά συμβάντα . . . . . » 176

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ζητοῦμεν συγγνώμην παρὰ τῶν ἀδ.: συνδρομητῶν διὰ τὴν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας καθυστέρησιν τῆς ἐκδόσεως τοῦ φύλλου, ἕνεκα μικρᾶς ἀσθενείας τοῦ διευθυντοῦ.

Παρακαλοῦμεν καὶ πάλιν τοὺς μὴ καταβαλόντας τὴν μικρὰν συνδρομὴν αὐτῶν ἀδ.: νὰ σπεύσωσιν εἰς τὴν καταβολὴν αὐτῆς.

σημον αὐτῆς ὄργανον καὶ περιβάλλον διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ τῆς προστασίας του, τῆς μεγάλης καὶ πολυτίμου.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη τοῦ Σ. Συμβουλίου τιμᾶ ὄντως ἡμᾶς τοὺς ἀναλαβόντας μετὰ θάρρους τὴν ἐκδοσιν τεκτονικοῦ περιοδικοῦ καὶ ἀναδεχθέντας εὐγενῆ ἀγῶνα, ἐν ᾧ καιρῷ περικυκλούμεθα ὑπὸ προλήψεων καὶ ἄλλων ἐσκωριασμένων ἰδεῶν, ἃς δὲν ἀπεδειλιάσαμεν νὰ περιφρονήσωμεν καὶ καταπατήσωμεν.

Δὲν θέλομεν ν' ἀπαριθμήσωμεν ἐνταῦθα πόσας πικρίας ἐποτίσθημεν καὶ πόσας ἀπογοητεύσεις ἐδοκιμάσαμεν, πόσας δὲ ζημίας ὑπέστημεν, ἠθικὰς τε καὶ ὑλικὰς, κατὰ τὸ πρῶτον τοῦτο ἔτος τῆς ἐκδόσεως τῆς «Ἀθηνᾶς». Καὶ ἐν μὲν οἱ ἀπογοητεύσαντες ἡμᾶς ἦσαν ξένοι τοῦ τεκτονισμοῦ καὶ ἀμύητοι οὐδὲν θὰ ἐμελεν ἡμῖν ἄλλ' οὗτοί εἰσιν ἐκ τῶν ἰδίων ἡμῶν ἐταίρων, ἐκ τῶν ἀδ. ἢ δὴλ. οἵτινες τῆς γλυκειᾶς ταύτης προσωνομίας ἠκιστὰ εἰσιν ἄξιοι, ὡς ἠκιστὰ εἰσιν ἄξιοι καὶ πάσης ἐμπιστοσύνης τεκτονικῆς. Ἡμεῖς ὅμως, πιστοὶ εἰς τὰς ἰδέας καὶ τὴν σημαίαν ἡμῶν, δὲν ἀπεδειλιάσαμεν ἀπέναντι τῶν δυσκολιῶν, ἀλλὰ τὴν ὁρᾶ τῆς ἀληθείας ἔχοντες ἀνά χειρας καὶ ὡς ἀρχὴν τοῖς «ὁ ἐπιμένων νικᾷ» θαρροῦντως προέβημεν εἰς τὸ ἔργον, ὅπερ πάντες οἱ καλοὶ τέκτονες, οἱ ἀληθεῖς τέκτονες, οἱ ἀγαπῶντες τὸν τεκτονισμὸν καὶ τὴν ἀλήθειαν, ὑπεστήριξαν καὶ ἐπεδοκίμασαν, καὶ ὅπερ στεφθὲν ὑπὸ ἐπιτυχίας ὑπόσχεται πλήρη εὐδοκίμησιν εἰς τὸ μέλλον, νῦν, ὅτε καὶ τὸ ἀνώτατον τοῦ ἐλλ. τεκτονισμοῦ διοικητικὸν σῶμα περιέβαλεν αὐτὸ διὰ τῆς προστασίας του.

Δὲν θὰ ζητήσωμεν τὴν καταβολὴν τῆς εὐτελοῦς συνδρομῆς τῆς «Ἀθηνᾶς» παρ' ἐκείνων, οἵτινες λαβόντες πάντα τὰ φύλλα αὐτῆς ἀσυστόλως ἠρνήθησαν ταύτην, ἀφοῦ τόσο ἀναξίως τῆς τεκτονικῆς τῶν ἰδιοτήτος τοιαύτην δεικνύουσιν εὐτέλειαν καὶ ποταπότητα. Ἐν καιρῷ θὰ δημοσιεύσωμεν μόνον τὰ ὀνόματα αὐτῶν, ἵνα προκαλέσωμεν κατ' αὐτῶν τὴν ἀποστροφὴν καὶ τὸν οἶκτον πάντων τῶν τιμίως ἐκπληροῦντων τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῶν καλῶν τεκτόνων.

Ἀπὸ τοῦ ἐπομένου φύλλου ἀρχόμεθα τῆς δημοσιεύσεως τοῦ ἐπισήμου δελτίου τῆς Μ. Ἀν. Τὰ δημοσιευθῆσόμενα πρακτικά θὰ ὄσιν συνέχεια τῶν ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 9 τεύχει τοῦ δελτίου δημοσιευθέντων, ἐλπίζομεν δὲ ὅτι ταχέως θὰ καταστῶμεν ἐνήμεροι, ἵνα συμβαδίζῃ ἡ ἐκδοσις τοῦ φύλλου μετὰ τῶν πράξεων τοῦ Σ. Συμβουλίου, ἥτοι νὰ δημοσιεύωνται τὰ πρακτικά τοῦ μηνός, καθ' ὃν δημοσιεύεται τὸ φύλλον.

Α. Βρυζάκης

ΑΝΑ ΤΑΣ ΣΤΟΑΣ

Σ. «ΑΘΗΝΑ»

Ἐν τῇ Στ. «Ἀθηνᾶ», ἐγένοντο, κατὰ τὰ εἰθισμένα, τὴν 8ην Δεκεμβρίου αἱ ἀρχαιρεσίαι διὰ τὸ προσεχὲς τεκτονικὸν ἔτος 1894. Εὐτυχῶς, καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο πλήρως ἐπεκράτησαν ὁμοφωνία εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν προσώπων, ἅτινα θὰ διοικήσωσι τὴν στοάν, καὶ οὐδεμία ἠγέρθη ἀντίρρησης εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ ἀδ. Σιβ. Ἀντωνοπούλου προταθέντα, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὀφειλομένην ἐν τοιαύταις ἐργασίαις τεκτονικὴν περίσκεψιν πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Στοᾶς.

Εἶναι λυπηρὸν μὲν διότι ἀδελφοί, δυνάμενοι διὰ τῶν φάτων καὶ τῆς πείρας των νὰ συντελέσωσιν εἰς τὸ πολύμοχθον τεκτονικὸν ἔργον, δὲν φοιτῶσι τακτικῶς εἰς τὰς ἐργασίας, ἵνα λάβωσι μέρος ἐνεργὸν καὶ βοηθήσωσι τοὺς ὀλίγους παντὶ σθένει ἀγωνιζομένους ἐν ἀνέλαβον ἀγῶνα, ἐξ ἄλλου δὲ εἶναι λίαν παρήγορον καὶ ἐνθαρρυντικὸν τὸ ὅτι οἱ εὐάριθμοι ἐκεῖνοι, οἵτινες μετὰ θάρρους ἀκολουθοῦσι τὰς τεκτονικὰς ἐργασίας, ἔχουσι καθαρὰν ἐπίγνωσιν τῆς ἐντολῆς, ἣν ἀνέλαβον καὶ δεικνύουσιν ὁμοφωνίαν καὶ ὁμόνοιαν σπανίαν, ἐξ ἧς, δικαίως, πρέπει νὰ προσδοκᾷ τις πολλὰ ἐπ' ἀγαθῷ τῆς τεκτονικῆς ἰδέας ἐν Ἑλλάδι.

Κατὰ τὸ ἑμῶν ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς ταύτης, ἐξελέγησαν διὰ τὸ τεκτ. ἔτος 1894:

Σιβ. ὁ ἀδ.	Ἀθ. Ε. Βρυζάκης.
α' ἐπ.	Μιχ. Ἀρνιώτης.
β' ἐπ.	Στυλ. Πετράς.
Γραμ.	Κ. Καλτσέτης.
Ῥήτωρ	Σ. Ἀντωνόπουλος.
Ταμίας	Κ. Χουτόπουλος.
Ἐλεον.	Ἰω. Δούκας.
στεγ.	Π. Χαλκιάπουλος.
δοκ.	Σ. Κοσμετάτος.

ΣΤ.: «ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ»

Ἀπὸ τοῦ 7θρίου μηνὸς μὴ προσελθόντος ἐν τῇ στοᾷ ταύτῃ τοῦ Σεβ.: ἀδ.: Κ. Σένου ἵνα ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντά του, ἐγένετο σκέψις καὶ ἀπόφασις περὶ ἀντικαταστάσεώς του. Οὕτω, ἀρχομένου Νοεμβρίου, συνελθούσα ἡ στοὰ ἐκήρυξεν ἐκπτωτον τοῦ ἀξιωματοῦ του τὸν ἀδ.: Σένον, ἐξελίξατο δὲ ἀντ' αὐτοῦ Σεβ.: τὸν ἀδ.: Ν. Σωροκιάδην.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη τῆς στοᾶς, ληφθεῖσα ἕνα μῆνα σχεδὸν πρὸ τῶν γενικῶν ἀρχαιρεισιῶν, ἠμελεῖ λίαν εὐγλώττως καὶ καταδεικνύει πῶς ἀντιλαμβάνονται τῶν ἀξιωματῶν, ἅτινα ἐμπιστεύονται αὐτοῖς αἱ στοαί, πολλοὶ τῶν ἀδ.:

Ἡ Σ.: Στοὰ «Πυθαγόρας», προίθη καὶ εἰς γενικὰς ἀρχαιρεισίας διὰ τὸ τεκτ.: ἔτος 1894, καθ' ἅς πλήρης καὶ παραδειγματικὴ ἐπεκράτησεν ἁμοφωνία· ἡ ἐκλογή ἐγένετο τὴν 3ην Δεκεμβρίου, τιμᾶ δὲ ὄντως τὴν Στ.: «Πυθαγόρας» καὶ ἀποδεικνύει ὅτι ἐξέλιπον ἤδη αἱ ἄλλοτε ἐν αὐτῇ ὡς καὶ ταῖς ἄλλαις στοαῖς ἐμφιλοχωροῦσαι κατὰ τὰς ἀρχαιρεισίας μικραὶ διαίρεσεις καὶ μικροφιλοτιμίαι, αἱ ὄντως ἀνάξια τῆς τεκτονικῆς ιδιότητος. Οὕτω δὲ ἐξελέγησαν:

Σεβ.: ὁ ἀδ.:	Π. Δαμουλιάνος.
α'. ἐπ.: » »	Ἄρ. Κανδῶνης.
β'. ἐπ.: » »	Π. Τούλης.
Ῥήτωρ » »	Α. Ἀλεξανδρόπουλος.
Γραμμ.: » »	Σπ. Ἀραβαντινός.
Ταμ.: » »	Δ. Ἀμπαριώτης.
Ἐλεον.: » »	Ν. Περισιτιάνος.
δοκιμ.: » »	Κ. Βούρλης.
Στεγ.: » »	Κ. Κατακουζηνός.
Τελετ.: » »	Γ. Λυκιαρδόπουλος.

Ταῖς ἀδ.: ἀξιωματικοῖς τῆς Σ.: Στ.: «Πυθαγόρας» εὐχόμεθα εὐδοκίμησιν ἀνάλογον πρὸς τὰς προσδοκίας τῶν τιμησάντων αὐτοὺς ἀδελφῶν.

Σ.: «ΕΛΕΓΣΙΣ» — «ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ»

Πλὴν τῶν τακτικῶν ἐργασιῶν ἐν ταῖς στοαῖς τούταις οὐδὲν ἔβιον ἀναγκασθῆς συνέβη.

Συμβουλευόμεν τὰς στοὰς νὰ μὴ ἐπισπεύδωσι τὴν ἐγκρισιν πρὸς

μύησιν βιβ.: πρὶν ἢ καλῶς πεισθῶσι περὶ τῆς ποιότητος αὐτῶν. Ἐκ τούτου νομιζομεν ἐξαρτάται κατὰ τὸ πλεῖστον ἡ τῶν ἐργασιῶν δραστηριότης καὶ ἡ καλὴ χειρουργία τῶν στοῶν.

ΣΤ.: «ΑΧΑΪΚΟΣ ΑΣΤΗΡ» ΑΝ.: ΠΑΤΡΩΝ

Τὴν 16 Νοεμβρίου ἐτελείσθη ἐν τῇ ἐν Πάτραις Σ.: Στ.: «Αχαϊκὸς Ἀστὴρ» μνημόσυνον ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ πρό τιμος μεταστάντος ἀδ.: διδ.: Μιχαὴλ Τζίνη. Ἡ Στοὰ ἦν πένθιμως κεκοσμημένη, ἐν μέσῳ δ' αὐτῆς κενοτάριον μεγαλοπρεπὲς καθίστα τὴν ὄψιν ἐπιβάλλουσιν. Πλεῖστοι ἀδελφοὶ παρῆσαν κατὰ τὴν πένθιμον ταύτην τελετὴν, ἦν καθίστων ἐτι μεγαλοπρεπῆ αἱ τεκτονικαὶ διατυπώσεις, αἱ ἐν ταῖς τοιαύταις περιστάσεσιν ἀναπαριστῶσαι ζωντανὴν τὴν εἰκόνα τῆς ματαιότητος εἰς τὰς ὄψεις τοῦ θεατοῦ.

Ἐν τῇ τελετῇ κληθεῖσα παρίστη καὶ ἡ οἰκογένεια τοῦ μεταστάντος ἀδ.: ὁ δὲ ἀδ.: διδ.: Ι. Λεκατσᾶς καὶ κατόπιν ὁ ἀδ.: μαθ.: Μανιάτης ἐξεφώνησαν ἐπικηδεῖους λόγους καταχωριζομένους ἀμέσως κατωτέρω.

Λόγος τοῦ ἀδ.: Ι. Λεκατσᾶ.

Πολέκλαυστε ἀδ.: Μιχαήλ.

Δὲν ἐπίστευα ποτὲ ὅταν σὲ ἐγνώρισα νέον, πλήρη ὑγείας καὶ σφρίγγου, ὅτι ἦτο τόσο ἐγγὺς τὸ τέλος σου. Δὲν ἐπίστευα ποτὲ ὅτι ἐπλησίαζεν ἡ στιγμή καθ' ἣν θὰ σὲ ἐστερούμεθα καὶ ἡ φίλις θὰ ἔχῃ τὸ καλλίτερον παιδί της. ὁ τεκτονισμὸς πιστὸν στρατιώτην. Δὲν ἐπίστευα ποτὲ ὅτι σὲ ἀπεκτήσαμεν διὰ νὰ σὲ γάσωμεν τόσο ταχέως, καὶ ὅτι σήμερον θὰ μοὶ ἐπεβάλλετο τὸ λυπηρὸν καθῆκον νὰ θηγήσω τὸν θάνατόν σου ὡς φίλος καὶ ἀδελφός.

Ἦλθες καὶ παρῆλθες ὡς μετέωρον, ἀλλὰ μετέωρον λαμπρὸν, ἡ ἐντύπωσις τοῦ ὁποίου ἐξακολουθεῖ καὶ ἀφοῦ σθεσθῆ καὶ ἐκλείψει. Ζωηραὶ ἀκόμη εἶναι αἱ ἐντυπώσεις τῆς μύησεώς σου. Ἐνυκλος διαμένει εἰς τὰς ἀκοάς μας ἡ γλυκεῖα φωνή σου, ἀνεξίτηλος ἡ ἐνθύμησις τῶν ἀρετῶν σου. Τίς θὰ σὲ λησμονήσῃ ποτέ, ἀγαπητέ μου Μιχαήλ; Πιστὸς τέκτων, ἀληθὴς ἀδελφός. Ἡ Στ.: ἀπέκτα ἐν σοὶ στήριγμα καὶ ἀγλάισμα καὶ ἤλπικεν ὅτι ἡ ἐργασία σου θ' ἀπέδωκε πολὺτιμος ἀρωγὸς καὶ θεμέλιον ἐν τῇ ἀνοτολῇ ταύτῃ, ὅπου μαῦρα σύννεφα ἀγρίας καταιγίδος ἐσκέπασαν εἰς τὸ παρελθὸν τὸν ἥλιον τῆς ἐλευθερίας, ἰσότητος καὶ ἀδελφότητος, καὶ ἠπειλήσαν νὰ κατακλύσουν τὰς ἀρχὰς ταύτας, ἐπὶ τῶν ὁποίων βεῖνει καὶ διὰ τῶν ὁποίων προάγεται ὁ κόσμος.

Ἄλλ' ὅπου Νῶε, ἐκεῖ καὶ ἡ ζωή.

Ὅπου κιβωτός, ἐκεῖ καὶ ἐργασία.

Ὅπου τέκτ. ὡς σέ, ἀδ. Μιχαήλ, ἐκεῖ ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἐργασία, ἡ πρόοδος καὶ ἡ ἐπιτυχία.

Εἰργάζεσο μὲ καρδίαν καὶ μὲ ζῆλον ὑπὲρ τῆς ἐπικρατήσεως τῶν ἀρχῶν μας καὶ ἦσο παράδειγμα ἀξιωματικόν, καύχημα ἀληθές καὶ στυλὸς ἐδραϊὸς τῆς Στοᾶς μας. Φίλος ἀγαθός, ἀδελφὸς καλός, τέκτων ἀληθής, πιστὸς στρατιώτης τοῦ καθήκοντος καὶ πρῶτος εἰς τὴν ἐργασίαν. Ἀλλὰ ἀπέπτῃς προῶτως καὶ μᾶς ἐστέρησας τοῦ πολυτίμου στηρίγματός σου, τῆς ἀνεκτιμήτου ἀγάπης σου.

Δὲν θὰ σὲ ἴδωμεν πλέον εἰς τὴν ἐργασίαν μὲ τὸν διαβήτην καὶ τὸν κἀνὸνα εἰς τὴν χεῖρα. βοηθοῦντα ἡμᾶς εἰς τὸ πολύμοχθον, ἀλλ' ἐνδοξὸν ἔργον δὲν θὰ ἀκούσωμεν τῆς γλυκείας φωνῆς σου ἐνθαρρυνούσης ἡμᾶς, δὲν θὰ διδαχθῶμεν ἐκ τοῦ παραδείγματός σου.

Ὅχι! ὁ ἀπηνής θάνατος ἐφθόνησε καὶ μᾶς ἐστέρησε τῆς βοήθειας ἐν τῷ μέσῳ τῆς δράσεως.

Σκληρὰ ἀσθένεια, καθ' ἧς δὲν ἴσχυσαν οὔτε ἡ φιλοστοργία τῶν οἰκείων σου, οὔτε αἱ εὐχαί μας, οὔτε αἱ περιποιήσεις καὶ προσπάθειαι τῶν ἐν Γαλλίᾳ ἀδελφῶν, σὲ ἀφήρασαν ἀπὸ τῆν ἀγκάλῃν μας, καὶ ἤδη κατηρεῖς καὶ θρηνοῦντες κύπτομεν πρὸ τοῦ φερέτρου τὸ ὅποιον περικλείει τὰ κόκκαλά σου, εἰς μάτην ἀναμένοντες νὰ σὲ ἴδωμεν ἐγειρόμενον καὶ δίδοντα τὸ σημεῖον τοῦ διδασκάλου.

Ἡ μεγάλη ἔμως ψυχὴ σου, ἐλευθέρᾳ τῶν γηίνων δεσμῶν, ἀπῆλθε πρὸς τὸν Πλάστην, ὅπως δώσῃ λόγον τῆς ἐμπιστευθείσης αὐτῇ ἐντολῆς.

Ἄντι τῆς Στοᾶς μας, ἧς ἦσο ὁ προσφιλεὺς υἱός, ἐπροτίμησε τὴν ἀπέραντον ἐκείνην Στ. ἧς προέσταται αὐτός ὁ Μ. Α. Τ. Σ.

Παρακαθήμενος ὅθεν ἐν αὐτῇ δέου πρὸς τὸν Πλάστην ὑπὲρ τῆς εὐμερίας τοῦ τάγματός μας, ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ ἐπικρατήσεως τῶν ἀρχῶν του ἐν τῷ κόσμῳ πρὸς εὐτυχίαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡμεῖς δὲ ὡς ἀπορφανισθέντες ἀδ. σου θὰ διατηρήσωμεν ἀγῆρω τὴν μνήμην σου, καὶ τὴν εἰκόνα σου θὰ ἔχωμεν ἐγκεχαραγμένην ἐν τῇ καρδίᾳ μας, ἥτις τόσον σὲ ἠγάπησε καὶ σὲ ἐξετίμησε.

Αἰωνία σου ἡ μνήμη, ἀγαπητὴ ἀδ. Μιχαήλ.

Λόγος τοῦ ἀδ. Ἄνδρ. Μανιάτου.

Ἀδ. Μιχαήλ.

Οὐδέποτε ἐφανταζόμην ὅτι ἤθελον εὐρεθῆ εἰς τὴν θλιβεράν ταύτην θέσιν τῆς ἐπιμνημοσύνου τελετῆς σου ἀδ. Μίχο! Οὐδέποτε, λέγω, τὸ ἐφκταζόμεν τούτο, καθόσον δὲν ἤλπιζον ὅτι σὺ ὁ τόσον σφριγῶν νέος, ὁ τόσον πολυτίμου μέλλοντος ἀδ. ἤθελες τόσον προῶτως μᾶς ἀφήσει. Τί ὁμοῦ δυνάμεθα νὰ ἀντιτάξωμεν ἀπέναντι τῶν βουλήσεων τοῦ Μ. Α. Τ. Σ. Καὶ ὑπάρχωσι περιστάσεις, καθ' ἃς ὁ ἀνθρώπινος νοῦς σταματᾷ πρὸ τῆς παντοδυναμίας καὶ τῶν βουλήσεων του. Ἴσως ἡ μεταξὺ ἡμῶν διαμονὴ σου, ἐκ-

πληρώσασα τὸν προορισμὸν τῆς, δὲν θὰ ὠφέλει πλέον, καὶ διὰ τοῦτο ἐξέλεξας εὐρύτερον κόσμον. Τὸ γεννηθὲν δὲ ἐν ἡμῖν ἄλλος ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ σου καταπαύει ὅταν ἀναλογιζώμεθα τὴν γλυκεῖαν καὶ ἀληθῆ ἰδίαν τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς.

Οἱ ὀγαθαὶ καὶ χρηστοί, οἱ ἐμπορούμενοι ἐκ τῶν θείων ἐκείνων αἰσθημάτων, ἄτινα πρέπει νὰ περικοσμήσωσι πάντα ἄνθρωπον, ἀπόλλυνται μὲν ἐκ τοῦ προσκαίρου τούτου κόσμου, καταλαμβάνουσιν ὁμοῦ τὴν ἀρμόζουσαν αὐτοῖς θέσιν παρὰ τῷ πλάστῃ.

Δὲν ἀπέθανες ὅθεν ἀδ. Μίχο! καὶ δι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ σὲ κλαίωμεν.

Ὁραῖον καὶ εὖσομον ἄνθος τοῦ λειμῶνος, ὡς ἦσοσὺ ἀδ. ἄμα ὡς σὲ εἶδεν ὁ Πατήρ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σὲ ἵκέκοψεν ἐκ τοῦ λειμῶνος καὶ ἐστόλισε τὸν οὐράνιον αὐτοῦ κόλπον!

Πολύτιμος κρίκος ὡς ἦσο τῆς ἀδελφικῆς ἡμῶν ἀλύσου, σὲ ἀπέσπασε, καὶ σὲ ἤνωσεν ἀρρήκτως ἐν τῇ ἐνωτικῇ ἀλύσει τῶν ἀγγέλων.

Δὲν σὲ ἐχάσαμεν λοιπόν, ἀλλὰ σὲ βλέπομεν πλησίον τοῦ πλάστου, καὶ ἡ μνήμη σου θὰ μένη ἔσαι εἰς τὴν ψυχὴν μου.

Ἐκ τοῦ οὐράνιου δὲ ὕψους εἰς ὃ εὐρίσκεται, ἔε μεσιτεύσῃ ἡ ἀγία καὶ ἀγγελικὴ ψυχὴ σου παρὰ τῷ πλάστῃ, ὅπως ἐν τῇ παντοδυναμίᾳ αὐτοῦ χάρισθῃ ἡμῖν τοῖς ὑπολειφθεῖσιν τὴν ἀδελφικὴν ὁμόνοιαν καὶ ἀγάπην.

Αἰωνία σου ἡ μνήμη.

Α. Βουζάκης

ΠΕΡΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΕΚΤΟΝΙΑΣ

«Καὶ οἱ ζωγράφοι καὶ οἱ τέκτονες εἰσὶ τῶν σοφῶν οἱ ἐπιστήμονες. (Πλάτων).»

(Ἐπιμέλεια καὶ τέλος: ἴδε προηγούμενον φύλλον.)

Ὁ Ἐλευθεροτεκτονισμὸς δὲν εἶναι στάσιμος, ἀλλὰ συμβαδίζει πρὸς τὴν πρόοδον τοῦ αἵωνος. Αἱ μεταβολαὶ ὁμοῦ αὐταὶ δὲν ἀφορῶσιν εἰς τὸ ἰδανικὸν αὐτοῦ, ἀλλὰ εἰς τὰς διατάξεις. Συμφῶνως πρὸς τὴν πρόοδον καὶ τὴν περίοδον τῶν αἰώνων ἔλαβε καὶ οὗτος διαφόρους φάσεις, διότι ἡ ἐμμονὴ ἐν τοῖς ἀρχαίοις φέρει πρὸς τὰ ὀπίσω, χαλαροῖ τὴν συνάφειαν τοῦ παρελθόντος πρὸς τὸ ἐνεστώδες, καὶ ἀπελπίζει τὸ μέλλον, οὕτω δὲ θὰ καθίστατο πάντη περιττὸς ὁ ἐλευθεροτεκτονικὸς σύνδεσμος.

Υπάρχουσι πολλοί, οἵτινες ἕνεκα τῆς κακῆς διαγωγῆς τεκτόνων τινῶν κατηγοροῦσι τοῦ Τεκτονισμοῦ, καὶ τοῦτο διότι ἀνταλλάσσοῦσι τὸ πρόσωπον αὐτὸ τοῦ πράγματος, κάμνουσι δὲ τὸ αὐτό, ὡς ἂν τις καθιστᾷ ὑπόλογον τὴν

θησκείαν εἰς ἣν ἀνήκουσι διὰ τὰς ἀμαρτίας των, ἢ τὸ σχολεῖον διὰ τὴν ἀμέλειαν τοῦ μαθητοῦ!! Ἀλλ' αἱ τοιαῦται ἀρνητικοθετικαὶ σκέψεις δὲν δύνανται νὰ εἶναι ἢ ἀποτελέσματα ὑπονομεύσεως τῆς μισοτεκτονίου, μισαλλοδόξου καὶ μισελευθέρου, καταχθονίου καὶ ἀποδιοπομπαίου ἰησουϊτικῆς διδασκαλίας τοῦ Πάτερ Ignatio Lojola. Ὁ Ἐλευθεροτεκτονισμὸς εἶναι ἴδρυμα παιδαγωγικὸν διὰ τοὺς εὐμαθεῖς, οὐχὶ δὲ καὶ σωφρονιστήριον διὰ ψυχὰς διεφθαρμένας. Πόσοι δὲν ὑποκρίνονται τὴν ἀρετὴν καὶ ὁμῶς εἶναι κατὰ βάθος διεφθαρμένοι!!! (1)

Δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν μὲ τοὺς ἀστερισμοὺς τοῦ στερεώματος τοὺς ἀστέρας, τοὺς ὁποίους τυποῦσιν εἰς τὸν ἀπαλὸν βόρβορον οἱ πόδες τῶν νησῶν.

Ἐν τῷ Ἐλευθεροτεκτονισμῷ δὲν ὑπῆρξαν οὐτὲ ὑπάρχουσι μόνον ὡς μέλη κοινοὶ ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ ἥρωες τῆς ἐπιστήμης. Εἰς πᾶσαν ἐποχὴν οἱ ἐξοχώτεροι ἄνδρες ὑπῆρξαν ἑαῖροι, οἵτινες πάντες ἀνεγνώρισαν τὴν χρησιμότητα τῆς ἐταιρίας ταύτης.

Ἀπὸ τοῦ Μεγάλου Φρειδερίκου (1712—1780) πάντες οἱ Πρώσοι Βασιλεῖς ὑπῆρξαν ἐλεύθεροι τέκτονες. Ὁ Μέγας Φρειδερίκος εἶναι σχεδὸν ὁ ἰδρυτὴς τοῦ τεκτονικοῦ τάγματος ἐν τῷ κράτει του καὶ ὁ συντάξας ὡς εἶδει τὸ τάγμα τοῦτο (2), εἰσαγαγὼν ἐν τῷ τεκτονισμῷ πάντας τοὺς σπουδαιότερους συμβούλους τοῦ κράτους του. Ὁ αὐτοκράτωρ Φραγκίσκος ὁ Α' ἦτο ὁ πρῶτος μονάρχης τῆς εὐρωπαϊκῆς Ἡπείρου, ὅστις συνετέλεσεν εἰς τὴν προαγωγὴν του, ἀπέθανε δὲ ὡς μέγας Διδάσκαλος τῆς ἐν Βιέννῃ Στοᾶς. Τὴν πρὸς τὸν τεκτονισμὸν ἀγάπην ἐκληρουδύμησε καὶ ὁ υἱὸς του Ἰωσήφ ὁ Β'. Ἐν Σουηδίᾳ ἡ βασιλεία συνεξυμώθη καὶ συμφυῆς ἐγένετο τῷ τεκτονισμῷ, ὁ δὲ Βασιλεὺς εἶναι καὶ ὁ μέγας Διδάσκαλος. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει ἐν τῇ Δανίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ, ἐνθα ὁ διάδοχος εἶναι ὁ προστάτης καὶ Μέγας Διδάσκαλος τοῦ ἐλευθεροτεκτονικοῦ τάγματος. Τίς δὲν ἀρέγνωσε τὴν μεγαλοπρεπῆ κηδεῖαν τοῦ αἰοιδίμου Αλεοπόλδου, βασιλέως τοῦ Βελγίου, ὅστις τοσοῦτον εἶχε προαγάγει τὸν τεκτονισμὸν ἐν τῇ χώρᾳ του;

Καὶ θεολόγοι περίφημοι ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουσιν ἐλεύθεροι

(1) Τὴν λέγουσι περὶ τοῦτου ἡ ξυνορία, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Λάτσε καὶ ὁ ἀπόστολος Μακράκης;

(2) Τὸ Σύνταγμα τοῦ Μεγάλου Φρειδερίκου ὡς καὶ τὸ Ἐμβλημα τοῦ Μεγ. Γκ. Ταξίαρχου ἐπιφυλασσόμεθα νὰ δημοσιεύσωμεν προσεχῶς. Ζητοῦντες τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν.

τέκτονες (1). Ὁ περίφημος ῥήτωρ καὶ ἐπίσκοπος Draeseke 40 ἔτη εἰργάζετο ὡς ἐλεύθερος τέκτων καὶ πολλὰ ἔγραψεν. Ὁ καθηγητὴς τῆς θεολογίας Grosmann ἦτο ἐνθερμος τοῦ τεκτονισμοῦ ὁπαδός. Ὁ δὲ περιώνυμος θεολόγος καὶ φιλόσοφος Herder πολλὰ ἔγραψεν, ἰδίως τὸ ἔργον του «Aelteste Urkunde des menschen geschlechts» εἶναι ἰδέαι ἐλευθεροτεκτονικαί. Ὁ Ficht, ὁ γερμανὸς φιλόσοφος, τὰς περὶ τεκτονισμοῦ ἰδέας του ἐξέθεκεν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς του «über die philosophie der freimaurei». Ὁ δὲ Lessing ὁ ὀξυνοῦστατος κριτικὸς καὶ αἰσθητικὸς, τὰς τεκτονικὰς αὐτοῦ ἰδέας ἀνέπτυξεν ἐν τοῖς συγγράμμασι του «Erziehung des Menschen geschlechts». «Nathan der Weise» καὶ «Ernestimed Falk». Ὁ μεταξὺ τῶν κλασικῶν τῆς Γερμανίας πολὺς Goethe, κατέχει τὴν πρώτην ἐν τοῖς ἐλευθέροις τέκτοσι θέσιν ἐν τοῖς ἔργοις του «Wilhelm Meister», «Die waudes jahre» ἐγκατοπρίζονται αἱ τεκτονικαὶ αὐτοῦ ἰδέαι. Ὁ Mielaud, ὁ Salis, ὁ Jean Paul, Chamisso, Lavater καὶ πλείστοι ἄλλοι ὑπῆρξαν μέλη τοῦ ἐλευθεροτεκτονισμοῦ. Ὁ περίφημος χημικὸς Otho Erdmann, ἐνθερμος ὁπαδὸς τοῦ τεκτονισμοῦ, λέγει περὶ αὐτοῦ τὰ ἑξῆς: «Αἰῶνες ἐπὶ αἰῶνων θὰ διέλθωσιν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ οἱ ὕψιστοι τοῦ τεκτονισμοῦ σκοποὶ δὲν θέλουσι κατορθωθῆ. Ἀλλ' ἡ πάλῃ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον θὰ ἐξευγενίξῃ τὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου, θὰ ἐπεκτείνῃ καὶ θὰ προάγῃ τὴν εὐτυχίαν του, καὶ ἐν ᾧ ὁ ἄνθρωπος θὰ αἰσθάνεται ἀνθρωπίνως, θὰ εἶναι ὁ ὕψιστος αὐτοῦ σκοπός. Ἀδελφοὶ μετὰ ἀδελφοὺς θὰ εὐρωσῇ τὴν αἰωνίαν ἀνάπαυσιν μετὰ τὴν ἐργασίαν, αἱ Στοαὶ θὰ κέρειπώθωσι, πᾶς ὁ τεκτονικὸς σύνδεσμος πιθανῶς θὰ ἐξαφανισθῇ ἀπὸ τῆς γῆς· ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἡ Ἐλευθεροτεκτονικὴ, ἡ τῆς ζῆ καὶ θὰ ζῆ αἰωνίως».

Καὶ ὁ Φραγκλῖνος ἐπισκέπτετο τακτικῶς τὴν Στοάν εἰς ἣν ἀνήκε, ἦτο δὲ πιστὸς καὶ ἐνθερμος ὁπαδὸς τοῦ συνδέσμου. Ὁ Μόξαργ, ὁ περίφημος μουσικὸς, ἦτο ἐπίσης μεμνημένος, καὶ εἰς

(3) Ἀφίνομεν κατὰ μέρος τοὺς Πατριάρχας, Μητροπολίτας Ἱεροῦ καὶ μοναχοὺς τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, διότι φοβοῦμεθα μὴ ζητηθῇ παρ' αὐτῶν νὰ ἐπογράψωσι λιβέλλον. Τοὺς Ἀρχιεπισκόπους καὶ Ἐπισκόπους τῆς τῶν Διαμαρτυρουμένων Ἐκκλησίας, τὸν Πάπ. (Mastai Ferreti) Ποντίφηκα τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας, καὶ πολλοὺς ἄλλους καὶ ἄλλὰ λειτουργοὺς τῆς τοῦ Ι. Χ. Θρησκείας καὶ τῆς ἀγάπης.

αὐτὸν ὀφείλει ὁ τεκτονισμὸς ἔξοχα συνθέματα, καὶ ὁ ἴδιος ἐπὶ τῆς σκηνῆς διὰ τοῦ μελοδράματος τῆς «Zauberflöte» ἐξύμνησε τὸν τεκτονισμὸν. (1) Ἀλλὰ καὶ ἔξοχοι πολεμικοὶ ἄνδρες ὡς ὁ Blücher ἦσαν τέκτονες.

Ἡ Ἑλλὰς κατὰ τὴν παροῦσαν ἑκατονταετηρίδα εἶχεν ἐπίσης τοὺς πολλοὺς καὶ καλοὺς τέκτονάς της, ὧν οἱ διασημότεροι εἶναι ὁ Ὑψηλάντης καὶ ὁ Μουρούζης. ἐν Γερμανίᾳ μνηθέντες καὶ ἐκεῖ διὰ τῶν ἀδελφῶν πολλὰ ὑπὲρ τῆς Παλιγγενεσίας διενεργήσαντες (2)

Θα ἦτο μακρὸς ὁ κατάλογος ἂν ἀπηρεθμοῦντο ἐνταῦθα οἱ μετέχοντες ἐν τῇ Ἐλευθεροτεκτονικῇ Ἑταιρίᾳ.

Ἐν Ἀγγλίᾳ μάλιστα καὶ ἐν Ἀμερικῇ ὀλίγιστοι ἐκ τῶν τὰ πρῶτα φερόντων εἶναι ἀμέτοχοι τοῦ ἐλευθεροτεκτονικοῦ συνδέσμου. Ὁ δούξ τοῦ Conauht, ὁ Σέθμουρ, ὁ Οὐόλσλεϋ, ὁ Τσῶρτσιλ καὶ ἄλλοι εἶναι ἐνεργὰ μέλη ἀγγλικῶν Στοῶν. (3)

Ἐλέχθη ἀνωτέρω ὅτι ὁ τεκτονισμὸς ἀπαιτεῖ πνεύματος μόρφωσιν. Ἡ ἀξία τῆς Ἐπιστήμης τιμᾶται ὑπὸ τοῦ τέκτονος, διότι ἐν αὐτῇ ἐμπεριέχονται οἱ αἰώνιοι νόμοι τῆς ἀληθοῦς σοφίας ὁ τέκτων, ἐλευθερίαν ἔχων ἐν τῷ σκέπτεσθαι καὶ κρίνειν, ἐκτιμᾷ καὶ σέβει πᾶσαν γνώμην ἄλλου. Ἀλλὰ τὴν δοκιμάζει πρῶτον ἑνευ προκαταλήψεως, καὶ ἂν εὖρη ταύτην ἀληθῆ, τὴν ἀποδέχεται. Καὶ οὐ μόνον ἐν τῇ Ἐπιστήμῃ ἀλλ'ὡς καλὸς τέκτων πρέπει νὰ εἶναι καὶ

(1) Παρεσιτάθη ἐν Βιέννῃ τὸ δράμα τοῦτο μελοδράμα τῇ 30 Σεπτεμβρίου 1791 ὡς εἰς τὸ Théâtre Syriac τῇ 22 Φεβρουαρίου 1845. Κατὰ τὴν Félix Clément οὐδὲν ἕτερον ἔργον ἔγραψεν ὁ ψηλότερος καὶ εὐγενέστερος «Nous ne craignons pas de dire, qu'à notre avis il n'a rien écrit au théâtre de plus grand et de plus noble».

(2) Περὶ τοῦ βίου τοῦ τελευταίου τούτου πολλὰ καὶ περιέργα εὑρίσκονται ἐν τοῖς ἀρχείοις πολλῶν Στοῶν τῆς Γερμανίας καὶ ἰδίως ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ Hermanstadt. — Ὁ Σημ. Ὑψηλάντης εἶχε μελανὴν σημαίαν ὡς καὶ πάντες οἱ Ὑψηλάνται, ἑμβλημα τοῦ ὑπὲρ πατρίδος θανάτου. (Ὅρα εἰκόνα Ὑψηλάντου καὶ ταινίαν 30. βαθ. μετὰ τὰ ἑμβλήματα θανάτου καὶ τὸ ἀξίωμα Vincere aut mori ἐλευθερία ἢ θάνατος).

(3) Τελευταίως, συζητουμένου ἐν τῇ Ἀγγλικῇ τῶν Κοινοτήτων Βουλῆ τοῦ Ἰρλανδικοῦ νομοσχεδίου, ὁ λόρδος Τσῶρτσιλ καὶ Κόχραν ὑπέβαλον τροπολογίαν τινά, καθ' ἣν ἔπρεπε νὰ παγορευθῆ εἰς τὸ Ἰρλανδικὸν Κοινοβούλιον τὸ δικαίωμα τοῦ ἀποκλεισμοῦ καὶ τῆς καταδιώξεως ἑταιριῶν ὡς τῶν Ἐλευθεροτεκτόνων κλ. Ὁ Γλάδστον ἀπαντῶν εἶπε : «Δὲν ἔβανσα νὰ ἀκούω ὅλην τὴν ζωὴν μου περὶ Ἐλευθεροτεκτονίας, ἀλλὰ κανεὶς δὲν εἶναι πλέον ἀμερόληπτος ἀπέναντί των ἀπὸ ἐμέ».

ἐν τῷ βίῳ αὐστηρὸς εἰς ἑαυτόν, καὶ νὰ προβαίῃ ἐν τῷ κόσμῳ οὐχὶ ἐπιδεικνύμενος ἀρετὴν, ἀλλὰ διὰ τῶν ἔργων καὶ τῶν αἰσθημάτων διαγιγνωσκόμενος. Φίλος τῆς πατρίδος, πρέπει νὰ ἀγαπᾷ ταύτην μετ' ἀληθοῦς πατριωτισμοῦ. Ἐλεύθερον μέλος τῆς πολιτείας, τῆς ἐκκλησίας, τῆς κοινότητος, ὀφείλει μετ' αὐταπαρνήσεως νὰ ἐπιζητῇ τὸ καλόν. Εὐσυνειδήτος λειτουργός, ὑπηρέτης τοῦ καθήκοντος καὶ ἐπιτηδευματίας, ὀφείλει πάσῃ δυνάμει νὰ ἐξασκῇ τὸ ἔργον του οὐχὶ ὡς δοῦλος, ἀλλὰ μετ' ἀγάπης καὶ θερμοῦ ἐνδιαφέροντος ὡς οἰκογενειάρχης νὰ φροντίξῃ καὶ μεριμνᾷ μετ' ἀγάπης καὶ φίλτρον περὶ τῶν οἰκείων του. Αἱ ὥραιαι τέχναι πρέπει ἐπισταμένως νὰ σπουδάζωνται ὑπὸ τοῦ τέκτονος, ἡ δὲ μουσικὴ πρέπει νὰ εἶναι ἡ σύντροφός του, ὡς ἐξεγείρουσα τὸ πρὸς τὰ εὐγενῆ αἰσθημά του. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ φύσει ὀφείλει νὰ βλέπῃ τὰ θαύματα τῆς δημιουργίας καὶ νὰ τέρπεται ἐν τῇ θεωρίᾳ καὶ ἐξηγήσει αὐτῶν.

Τοιαύτην καθολικὴν ἰδέαν παριστάτω ἡ Ἐλευθεροτεκτονία, εἶναι καὶ ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν ἐξηπλωμένη, κοινὰ δ' ἔχει τὰ σημεῖα καὶ σύμβολα. Οὔτε ὄρια ἐθνολογικά, οὔτε οὐρεὰ τε σκιόεντα, θάλασσά τε ἠχήμεσα διαχωρίζουσι τοὺς τέκτονους, ἀλλ' οὗτοι πανταχοῦ τείνουσιν ἀλλήλους τὴν χεῖρα καὶ ὡς ἀδελφοὶ ἀγαπῶνται καὶ προστατεύονται. Παντοῦ εὐρίσκει τις ἐλευθεροτεκτονικὰς Στοάς. Θα ἦτον ὀλίγος ὁ ἀριθμὸς ἂν ἠθέλομεν περιορίσει αὐτὰς εἰς 27 ἕως 30 χιλιάδας.

Ὁ Ἐλευθεροτεκτονισμὸς, φ α ρ ἠ φ ρ α μ α σ ω ν ι σ μ ο ς κατὰ τοὺς παρ' ἡμῖν ἀμαθεία γεγανωμένους, (Franc-maçonnerie, Free-massoneriey Frei-mauerey) ἀνήγεν ἄλλοτε τὴν ἀρχὴν του εἰς τὴν κτίσιν τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος, εἰς τὰ Αἰγύπτια μυστήρια, ἢ τὰ Ἐλευσίνια, εἰς τοὺς Πυθαγορείους ἢ θεραπευτάς, εἰς τοὺς Δρυΐδας κλ. Ἀλλ' οἱ νεώτεροι περὶ τὴν ἐλευθεροτεκτονικὴν ἱστορίαν (1) ἀσχοληθέντες ἀνάγουσιν αὐτὸν εἰς τοὺς Ναϊσταῖς (Templiers) ἢ εἰς τοὺς Λατόμους τοῦ Μεσαίωτος. Ἡ δὲ κοιτὶς τοῦ σωματείου τούτου ἐν τῇ σημερινῇ αὐτοῦ μορφῇ εἶναι

(1) Ἡ λέξις Ἰστορία παράγεται ἀπὸ τὴν Σανσκριτικὴν λέξιν Ἀστισούρ, ἣτις σημαίνει πᾶσα αὐτὸν πεπηγμένον. Ἐκ τούτου καὶ εὖν διατηρήθη ἡ πηξίς τοῦ κονταρίου τῆς σημαίας ὡς γεγονός τετελεσμένον κατοχῆς ὑπὸ μεθοδικώτερον καὶ δὴ διπλωματικώτερον χαρακτηρὰ ὁ πότε καὶ ἔτε καὶ ἂν τὸ ἀξίωμα τῆς σήμερον beatus presidentes ἢ jesuis j' y restes.

ἡ Μεγάλη Βρετανία, καὶ ἐκ ταύτης ἐξηπλώθη ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν⁽¹⁾. Οὐδεμία σχεδὸν ὑπάρχει χώρα, ἐν ἣ δὲν ὑπάρχουσι τέκτονες. Ἐν αὐτῇ τῇ Αὐστραλία, ἐν Κίνα καὶ Ἰαπωνία, ἐν τῷ νέῳ κόσμῳ, ἐν Σουηδία καὶ Νορβηγία, ἐν Αἴγυπτο καὶ Ἀλγερία ὄχι μόνον ἐλεύθεροι τέκτονες ὑπάρχουσιν, ἀλλὰ καὶ ἐλευθεροτεκτονικαὶ Στοαὶ ὑφίστανται καὶ κανονικῶς ἐργάζονται, παντοῦ δὲ ὑπάρχει εἰρήνη, ὁμόνοια, ἀγάπη, δηλ. ὁ γόργδιος ἐκεῖνος δεσμός τῆς ἐνωτικῆς ἀλύσεως, ὁ ὁποῖος οὐδὲ τὸ ξίφος αὐτοῦ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου φοβεῖται. Ὁ Ἐλευθεροτεκτονισμός, ὅπου θεσμοὶ ὑπάρχουσιν ἐλεύθεροι καὶ ἡ ἀνθρώπινος κοινωνία εὐρίσκειται μᾶλλον πεπολιτισμένη, ἐκεῖ καὶ ἤριζοῦται, ὅπου δὲ οἱ ἐλεύθεροι καταδιώκονται, ἐκεῖ καὶ καταδιώκεται.

Ἡ Ἐλευθεροτεκτονία κατεδιώχθη ἀπηνῶς ὑπὸ τῆς Παπικῆς καὶ Ἰησουϊτικῆς σπείρας καὶ ἐστὶν ὅτι ὑπὸ τῆς πολιτείας τῇ εἰσηγήσει καὶ ἰσκαριωτικῇ ῥαδιουργίᾳ τῶν σπειρῶν τούτων.

Ἐν Ρωσσίᾳ οὐδέποτε ἐπετράπη διὰ λόγους πολιτικοὺς ἡ ἴδρυσις τεκτονικῆς Στοᾶς, ἐν δὲ τῇ Παπικρατουμένῃ Ρώμῃ μέχρι τοῦ Σωτηρίου ἔτους τῆς ἐλευθερίας καὶ ἐνώσεως τῆς μετὰ τῆς πρώην μικρᾶς, νῦν δὲ μεγάλης Ἰταλίας, οἱ ἐλεύθεροι τέκτονες κατεδιώκοντο καὶ ἀπηγχονίζοντο, ὡς ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ Πορτογαλίᾳ, ἐν ὅσῳ ἰσχυρὸν ἐν ταῖς κυβερνήσεσιν αὐτῶν τὸ P a p a - I e x.

Κατὰ τὸ ἔτος 1715, ἐν τῇ τότε εἰδωλοπαπολατρευομένῃ Ἰσπανίᾳ, ὁ μοναχὸς Turgubia ὑπὸ πλαστὸν ὄνομα τῇ εἰσηγήσει τοῦ Πάπα Κλήμεντος Θ' προέδωκε τὰ ὄνόματα πάντων τῶν μελῶν τῆς ἐν ἣ ἐμνήθη Στοᾶς, τὰ ὅποια κατεδιώχθησαν ἀπηνῆστατα.

Ἡ ἐλευθεροτεκτονία ἐν μὲν τῇ τυραννίᾳ εἶναι φοβερός πολέμιος ἐν δὲ τῇ ἰσροκρατίᾳ ὁ κάλλιστος τῆς ἀνθρωπότητος ποδηγέτης. Ἐλευθερία, Ἰσότης, Ἀδελφότης, ὡς ἐφρέθη, ἰδοὺ τὸ σύμβολόν τῆς.

Καταλήγων δὲν δύναμαι νὰ παρασιωπήσω ὅ,τι ὁ Goethe λέγει περὶ ἐλευθεροτεκτονίας ἐν τῷ συγγράμματι του «Meisters Wandeljahre». «Τὸ ἡμέτερον σωματεῖον, λέγει, ἰδρῦθη ὅπως ἕκαστος παιδεύεται συμφώνως πρὸς τὸν σκοπὸν του. Ἡ Ἐνότης εἶναι παντοδύναμος, διὸ καὶ οὐδεμία διαιρέσις, οὔτε διχόνοια μεταξὺ ἡμῶν ἔστω. Ὅ,τι ὁ ἀνθρώπος ἐπιχειρεῖ ὡς ἄτομον εἶναι

(1) Ὅρα φυλλάδιον Ἰανουαρίου 1893, σελ. 10—11.

»ἀνεπαρκῆς· εἰς σύνδεσμος εἶναι πάντοτε ἡ ὑψίστη ἀνάγκη τοῦ πάγαθοῦ ἀνθρώπου».

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω ἀφίνω τοὺς φιλετάτους ἀδελφοὺς καὶ ἀναγνώστας ὑπὸ τὴν εἰρηνικὴν καὶ φιλόξενον Στοάν τῆς Ἐλευθεροτεκτονίας, καὶ ὑπενθυμίζω αὐτοὺς «οὐχ ὡς ἐντολὴν καινὴν, ἀλλ' ἢν δείχομεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἑλληλοὺς (Ἰωαν. Ἐπιστ. Καθ. Β' 5,6.)—Καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ὁ ἀντίχριστος ἐρχεται καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γέγονασιν» (Ἰω. Ἐπιστ. Καθ. Α' 2,18).

«Δράξασθε παιδείας μήποτε ὀργισθῆ Κύριος» διότι καὶ ἕλλα πρόβατα ἔχει ἃ ὄκ ἐστὶν ἐκ τῆς ἀλλῆς ταύτης· κἀκεῖνα Αὐτὸς πάγαγεῖ καὶ τῆς φωνῆς Αὐτοῦ ἀκούσουσι· καὶ γενήσεται μία ποίμνη εἰς ποίμην.

Ἐργαφον ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Νεβρίου 1893.

Δ. Κ. Παπαγεώργιος

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Ὁ Σύνδεσμος τῶν ἐλευθέρων Τεκτόνων. Ἡ ἰδέα τῆς ἐλευθέρως Τεκτονικῆς παρεσκευάσεν ἐαυτῇ μορφήν τινα, ἐν ἣ δύναται νὰ ἐκφανθῆ—τὸν σύνδεσμον τῶν ἐλευθέρων Τεκτόνων. Ἡ καθαρωτάτη καὶ ἐντελεστάτη ἐμφάνισις τοῦ ὀραμεμφύτου τῆς θεοσεβείας, τῆς ἀγαθότητος, τῆς θείας ζωῆς, λέγει ὁ Σέϊδελ, δὲν δύναται νὰ εἶναι μοναδική τις σοφία, ἀλλὰ μόνον δεσμός τις τῶν ὄντων, ὅστις θεμελιούται ἐπὶ τῆς ἀσφαλοῦς βάσεως, ὅτι πάντα τὰ ἑαυτοῦ μέλη, ἐν τούτῳ εἶναι ἠνωμένα, ὅτι οὐδὲν ὑπὲρ ἑαυτῶν ἐπιθυμοῦσιν, ἀλλὰ τὸ καθόλου καὶ ἰδανικόν, ὡς ἐκάστῳ προώρισται νὰ θεωρῆ καὶ διαγιγνώσκῃ τούτο, καὶ ὅτι θέλουσι νὰ καταπνίγωσι τὴν ἰδικὴν των ὀρμὴν, τὴν ὀρμὴν τῆς ἐχθρικῆς διασπάσεως, ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐκτός, ὅπως ἐπικρατῆ πανταχοῦ τὸ καθόλου καὶ ἰδανικόν καὶ πρῶτον ἀπ' αὐτοῦ ν' ἀρύεται τὸ ἄτομον τὴν σωτηρίαν του. Ἐκ τοῦ δεσμοῦ τούτου δὲν ἀποκλείεται ὁ ἄλλως πιστεύων, ἀλλὰ μόνον ὁ ἄλλως θέλων καὶ ὢν. Ὁ σύνδεσμος οὗτος τῶν συνδέσμων, ἢ κοινότης αὕτη ἀνδρῶν ὄφ' ἐνὸς ἐλαυνομένων αἰσθημάτων, τοῦ ἐπιζητεῖν πᾶν ὅ,τι ὑψηλότερον, οἷτινες πάντες θέλουσι τὸ ἀληθὲς καὶ καλόν, καὶ ἀγαπῶσι καὶ ἀσκούσι τὸ ἀγαθόν, μόνον διότι εἶναι ἀγαθόν,—εἶναι ὁ σύν-

δεσμος τῶν ἐλευθέρων Τεκτόνων. Οὗτος εἶναι ἡ εὐρυτάτη ἐνωσις ἐντὸς τῆς ἀνθρωπότητος, ὁ μέγιστος κύκλος, ὅστις ἐν ἑαυτῷ συγκεντρωτικῶς ἐμπερικλείει πάντας τοὺς μικροτέρους, καὶ ἐκτὸς τούτου ἡ ὑψίστη καὶ καθαρωτάτη μορφή τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας, καθόσον ἐν τῇ πράξει ἐκτὸς αὐτῆς οὐδεμία ἄλλη ἠθικο-θηρησκευτικὴ ἐνωσις ὑπάρχει, ἥτις, ὡς αὐτός, νὰ ἐρείδεται ἐπὶ τῆς καθαρᾶς τῆς ψυχῆς ἀρχικῆς ὁρμῆς καὶ μόνον ὡς βᾶσιν νὰ ἔχη τὸ εἰς πάντας τοὺς χρηστοὺς ἀνθρώπους κοινόν. Τοιοῦτοτρόπως ὁ δεσμός οὗτος εἶναι ἡ ἐντελεστάτη ἐκφρασις τῆς πάλης πρὸς τὰ πνευματικὰ τῶν διεσπασμένων τοῦ Θεοῦ μερῶν, πρὸς συμφιλίωσιν καὶ ἀγάπην μεταξὺ Θεοῦ καὶ τῶν πλασμάτων πρὸς ἄλληλα, καὶ ἐν τούτῳ κεῖται συνάμα καὶ ἡ ἱστορικὴ αὐτοῦ καὶ ἰδανικὴ ἀξίωσις. Οὕτως ἐνοῦνται ἐν αὐτῷ αἱ ἀντιθέσεις τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας, οὕτω συνάγει οὗτος ἐκ τῆς διασπορᾶς πάντας τοὺς χρηστοὺς ἐν ἐνὶ ναφ, οὕτω περιλαμβάνει τοὺς δεσμοὺς τῶν πιστῶν ἐπίσης, ὡς καὶ τοὺς ἐλευθερόφρονας. Ἀλλὰ τὰς ἀντιθέσεις ταύτας οὐδαμῶς θέλει ἐν ἀνοχῇ μόνον νὰ παρακάθηνται ἡσύχως, ἀλλὰ μᾶλλον θέλει νὰ ἐνώσῃ πάντα τὰ ἑαυτοῦ μέλη πρὸς ἀμοιβαίαν διδασκαλίαν, πρὸς ἀπομάκρυνσιν, οὕτως εἰπεῖν, πάσης αὐτῶν ἐχθρας, ὅπως προσεγγίσωσι τὰ θελήματά των ἐν πλήρει ἀγάπῃς κοινότητι, μέχρις οὗ συνδιαλλαγῶσι πᾶσαι αἱ ἀντιθέσεις καὶ ἐξισωθῶσιν ἐν εὐτυχεῖ ἀρμονίᾳ.

Ἔργασια ἐλευθέρων Τεκτόνων. Οὐχὶ τὸ τετελεσμένον εἶναι τὸ ἄριστόν ἐστι, ἀλλὰ τὸ ζῆν, γίνεσθαι καὶ πράττειν. Καὶ ὁ ἡμέτερος σύνδεσμος δὲν εἶναι τετελεσμένος, ἀλλ' ἐν τῇ ἀδιακόπῃ αὐτοῦ ἀναπτύξει καὶ διαδόσει. Ἠθικὴ ἐξευγένισις εἶναι, ὡς ὁ σκοπὸς τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ ὁ ἑαυτοῦ. Τὸ ἐπιδρᾶν οὐχὶ μετὰ χαλαρᾶς χειρὸς καὶ ἐν εἰλικρινεῖ κοινωνίᾳ μετὰ τῶν ἀδελφῶν πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου, τούτο εἶναι τὸ ἔργον τοῦ Τεκτονος. Ἀλλὰ τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνύψωσιν τῆς ἀνθρωπότητος πρέπει ἀφ' ἑαυτοῦ κατὰ πρῶτον νὰ ἀρχίσῃ ὁ τέκτων ὀφείλει νὰ ἐπιζητῇ τὴν αὐτογνωσίαν καὶ ἀδιακόπως νὰ ἐργάζεται ἐν ἑαυτῷ, ὅπως ἡ χαροποιὰ καὶ εὐτυχίαν καὶ εὐδαιμονίαν παρέχουσα ἀγάπη ἐν αὐτῷ μᾶλλον ἐπὶ μᾶλλον ἀπαλλαγῇ τῶν δεσμῶν τοῦ ἐγωισμοῦ, τῆς αἰσθητικότητος καὶ νοσηρότητας. Τότε πρῶτον πρέ-

πει νὰ ζητῇ καὶ περὶ ἑαυτὸν ἐν τῷ βίῳ νὰ διαδώσῃ ἀλήθειαν, κάλλος καὶ ἀρετήν, καὶ νὰ προαγάγῃ τὸ ἀγαθὸν ἐν ἀνθρώποις, ἕνευ ἐγωιστικῶν ἰδεῶν

Ἡ Στοά. Ὁ τόπος ἐν ᾧ οἱ ἐλεύθεροι τέκτονες ἐργάζονται κοινῶς καλεῖται Στοά, καὶ τὸ αὐτὸ ὄνομα ἔχει καὶ ἡ συνάθροισις, ἐν ᾗ ἐξηγῶνται τὰ διδάγματα τοῦ δεσμοῦ καὶ ἀσχοῦνται. Διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν συλλέγονται ἐν τῇ στοᾷ καὶ συνδέονται οἱ τέκτονες, ἐπιδιώκοντες τὸ ὑψίστον καὶ ἄριστον. Οὗτοι ὅ,τι ἐπιδιώκοντες κατώρθωσαν, ἐνταῦθα, ὡς εἰς πρόσφορον τόπον, ὀφείλουσι νὰ καταθέσωσι, καὶ νὰ παρασχῶσιν αὐτὸ ἐν τῇ ὀλομελείᾳ πρὸς ἀπόλαυσιν καὶ χρῆσιν. Πορίζουσι δὲ διὰ τούτου ὀφέλειαν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν καὶ ἑαυτοῖς, εἴτε μανθάνοντες τὴν ἰδίαν ἑαυτῶν πρόοδον, εἴτε διὰ τοῦ παρορμηδόντος παραδείγματος ἄλλων προαχθέντων, ὥστε οἱ λόγοι τοῦ Σλατερομαχέρον δύνανται προσφυῶς νὰ ἀρμόζωσιν εἰς τὴν στοάν. Τὴν παράστασιν λελογισμένης ὁσίας ζωῆς πραγματεύεται ἕκαστος ὡς σπουδῆν, ὡς τέχνην, καὶ συνδέει διὰ τούτου τὴν ἐφεσιν νὰ τελειωθῇ καθ' ὅλονδὴποτε μέρος. Εὐγενῆς ἄμιλλα ἐπικρατεῖ μεταξὺ πάντων καὶ ἡ ἐπιθυμία, νὰ προσφέρῃ τι, ὅπερ ἠθέλην εἶσθαι ἕξιον τοιαύτης συναγωγῆς, ὡθεὶ ἕκαστον πιστῶς καὶ ἐπιμελῶς νὰ ἰδιοποιηθῇ τι, ἀνήκον εἰς τὸν ὀρισμένον αὐτοῦ κλάδον. "Ὅσῳ προθυμότερον κοινωνεῖ τις πρὸς ἄλλους, τόσῳ μᾶλλον οὗτοι ἐνοῦνται. Οὐδεὶς ἔχει συνείδησιν περὶ ἑαυτοῦ, ἕκαστος ὅμως ἔχει τὴν τῶν ἄλλων».

Οὕτως ἡ στοά εἶναι ἴδρυμά τι ἐνεργοῦν οὐχὶ μόνον πρὸς γνησίαν ἀνθρωπίνην συμβίωσιν πιστῶν φίλων κατὰ τὸ ὑπόδειγμα ἐντελοῦς κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ πρὸς παιδεύσιν τῶν μελῶν τοῦ συνδέσμου ὑπὲρ τοῦ κόσμου, ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος. Οὕτως αἱ στοαὶ εἶναι πράγματι ἐργαστήρια, ἐν οἷς ἐργάζεται τις πρὸς τοῦτο, νὰ ἐπανορθώσῃ «τὴν ἀρχικὴν εἰκόνα τοῦ καθαρῶς ἀνθρωπίνου, ὅπερ ἔνεκα τῶν πολλαχῶς χωριζουσῶν καὶ διαφθειρουσῶν σχέσεων καὶ καταστάσεων τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας ἀπώλετο, καὶ νὰ ἐκδηλώσῃ, κατὰ πρῶτον εἰς τὸν στενὸν τῆς ἀδελφότητος κύκλον, ἔπειτα δὲ διὰ κοινῆς ἐνεργείας νὰ διαμορφώσῃ αὐτὸ περαιτέρω, νὰ διαδώσῃ εἰς εὐρύτερους κύκλους καὶ καταστήσῃ τοῦτο κατὰ τὸ δυνατόν κοινὸν κτῆμα τῆς ἀνθρωπότητος.

Ὁ Οὐάσιγκτων ὡς τέκτων. Εἰκοσιν ἐνὸς ἔτους τὴν ἡλικίαν τὴν 4 Νοεμβρίου 1757 ἐμνήθη ὁ Οὐάσιγκτων τὰ μυστήρια τῶν τεκτόνων, καὶ οὐ μόνον μέρος ἐνεργὸν ἐλάμβανεν εἰς τὰς ἐργασίας, ἀλλὰ καὶ φανερὰ ἐκήρυττεν ὅτι ἦτο μέλος τῶν τεκτόνων. Οὕτω τὸ 1793 τὴν 19 Σεπτεμβρίου ὡς πρόεδρος τῆς δημοκρατίας καὶ ὡς ἐλεύθερος τέκτων, φορῶν τὴν στολὴν ἐπιτίμου διδασκάλου τῆς στοᾶς ὑπ' ἀριθ. 21 ἔθηκε τὸν θεμέλιον λίθον εἰς τὸ καπιτώλιον.

Ἐν τελετῇ τινι τῆς στοᾶς ὁ Οὐάσιγκτων προέπειν ὑπὲρ τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης ὅλων τῶν ἐθνῶν, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις εἶπε τὰ ἑξῆς. «Αἱ ἀρεταί, αἵτινες ἐξευγενίζουσι τὸν ἄνθρωπον, διδάσκονται ἐν ταῖς στοαῖς τῶν τεκτόνων· ἐκεῖ αὐταὶ θεραπεύονται, ἀνυψοῦσι τὰς σχέσεις πρὸς τὸν οἰκιακὸν βίον, καὶ εἶναι ὁ κανὼν διὰ τὰ ὕψιστα τοῦ πολίτου καθήκοντα.» Ἐν ἄλλῃ δὲ περιπτώσει εἶπεν: «Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ὁρθὴ κρίσις τῶν ἀρχῶν τοῦ μασωνισμοῦ συμβάλλεται πολὺ εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ εἰς τὴν ἀτομικὴν εὐδαιμονίαν».

Τεκτονικὸν μυστικόν. Ὁ Σύνδεσμος τῶν ἐλευθέρων τεκτόνων δὲν εἶναι μυστικὸς σύνδεσμος, ἀλλὰ ἑταιρία τις περιορισμένη. Ὅτι ἕκαστον μέλος ὑποχρεοῦται νὰ διαφυλάξῃ μυστικόν, τοῦτο ἀφορᾷ, ἐκτὸς τῶν ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τῆς στοᾶς, μόνον εἰς τὰ ἔθιμα, εἰς τοὺς τύπους, οἵτινες αἰσθητοποιοῦσι τὴν ἰδέαν τοῦ ἐλευθέρου Τέκτονος. Οἱ τύποι οὗτοι εἶναι συντελεστικώτατοι καὶ πληρεῖς ἐννοίας, ὅσῳ καὶ ἀξιοτίμητοι ἕνεκα τῆς ἀρχαιότητός των, χρησιμεύοντες καὶ ὡς συνδετικὸν μέσον μεταξὺ τῶν μεμονωμένων. Αἱ τεκτονικαὶ ἀρχαὶ καὶ διατάξεις, τὰ μέλη τῆς στοᾶς καὶ ἡ ἱστορία τοῦ δεσμοῦ δὲν εἶναι μυστήριον. (1)

ΑΔΕΛΦΙΚΑ ΣΥΜΒΑΝΤΑ

Προσβληθεὶς ἐξ ὀξείας πνευμονίας, ἔμεινε κληθήρης πλέον τοῦ εἰκοσαημέρου ὁ σεβ. Μεγ. Διδ. ἀδ. Ν. Λαμασκηνός. Εὐτυχῶς ἡ τῆς ἐπιστήμης ἐπιμελημένη φροντίς καὶ ἔγκαιρος ἐπικουρία, καὶ ἡ τῆς οἰκογενείας στοργικὴ περίθαλψις ἔσωσαν τὸν Σεβ. Μ. Διδ. ἐκ κινδύνου προφανοῦς. Αἱ στοαὶ μετὰ ἠνδιαφέροντος παρηκολούθησαν τὴν ἔκβασιν τῆς νόσου τοῦ τοσοῦτου ἀπολαύοντος παρ' αὐτοῖς σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης Μεγ. Διδ. Χαίρουσι δὲ μεθ' ἡμῶν ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ αὐτοῦ καὶ εὐχονται ὅπως ἀπολασθῇ πάντοτε ὑγείας σιδηρᾶς ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ἑλληνικοῦ τεκτονισμοῦ.

— Ἐπανήλθεν ἐκ Κεφαλληνίας ὁ ἀδ. Σπυρ. Κοσμετάτος, ὃν μετὰ χαρᾶς εἶδομεν ἐν μέσῳ ἡμῶν.

— Ἀφίκετο ἐκ Ζακόνθου ὁ ἀδ. Ἄγγελος Μωφέτης Ιατρός· μέλος δὲ τῆς ἀπόθεσι Σ. Στοᾶς «Ὁ Ἥλιος».

— Ἡ «Ἀθηνα» συγγαίρει τὸν ἀδ. Π. Λαμουλιάνον, ἐκλεγέντα σεβμ. τῆς Σ. Στοᾶς ὁ Πυθαγόρας καὶ εὐχεται αὐτῷ εὐδοκίμησιν καὶ ἐπιτυχίαν πλήρη.

(1) ΠΥΘ. Α'.